

*

kres

*

m a r e c

leto 1935

številka 3

»KRES«. Glasilo slovenskih fantov. Izhaja mesečno. Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (predstavnik Jožko Godina, Groblje - Domžale.) Ureja Ivan Martelanc s sodelovanjem uredniškega zbora. Za uredništvo odgovarja Jožko Godina, Groblje - Domžale.

ROKOPISI se pošiljajo na naslov: Ivan Martelanc, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

UPRAVA: Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale. Čekovni račun: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) štev. 15.730.

NAROČNINA: Din 20 (skupno Din 18).

BOJ ZA MATTERHORN

Po Haensel-u priredil E. K.

II.

Valtournanche je dolina, ki poteka od severa proti jugu, od Matterhornovega vznožja do mesta Châtillon, ki leži v porečju Dore Baltea.⁷ V desetih urah pride pešec po dolini Valtournanche od planik in islandskega mahu do materine dušice in oleandra. Glavni kraj prelepe doline, Tournanche, leži sredi te poti. Francosko ime v severni Italiji bo marsikoga začudilo. Tudi prebivalci govorijo francosko narečje. To je ostanek starega posebnega dovoljenja iz leta 1578, po katerem je uradni jezik kneževine Aoste francoski, čeprav spada politično pod piemontsko⁸ Italijo.

Prebivalci Valtournanche živijo v svoji dolini nemirno življenje: poleti so visoko na planinah s svojimi čredami, pozimi globoko na dnu doline v svojih lesenih kočah, ki so prizidane hlevom, spomladi in jeseni pa gredo v svoje vinograde, ki jih ima vsaka družina po stoletni navadi v dolini reke Baltea. Poleg tega, pravijo, da so tudi zelo spretni tihotapci.⁹

V dolini ni mnogo rodbinskih imen, zelo malo je priseljencev od drugod. Pastirji in kmetje živijo tu svoje enolično in vendar tako raznoliko življenje. Vsaka družina je ponosna, da se v vsakem pokolenju povsoti eden sinov duhovskemu stanu in bere pozneje mašo v cerkvi Paquieru ali pri »Materi božji puščavski« visoko v hribih ali pri »Mariji polni milosti«, v Brenilu.¹⁰ Od takih župnikov, ki so se rodili v Valtournancheu in ki so živeli tam, imamo prva tiskana poročila o italijanskih polzkusih, dospeti na Matterhorn. Opisala sta jih stari kanonik Carrel v Aosti¹¹ in mladi abbé Gorret.

Whymper je iskal nečaka kanonika Carrela, mladega gorskega vodnika Jean-a Antonine-a. Poznala sta

se že več ko pet let. Takrat sta prvič polzkusila z italijanske strani priplezati na vrh Matterhorna. Takrat je Carrel v svoji bujni domišljiji dal različnim točkam, do katerih sta dospela, čudovita imena, ki so jih pozneje sprejeli turisti in znanstveniki, n. pr.: »Tête du Lion«; Levja glava.

Kakor vsem Carrelom je tudi njemu gledal Matterhorn v zibko. Ko je bil še otrok, so ga strašili z divjim možem, ki živi tam zgoraj na »Becci«¹². Ze tedaj je plezal k Matterhornovim prepadam. Ko se je razvila njegova močna moška volja, je bil njegov prvi sklep in sveta obljuba, da bo premagal hudiča, ki je tam gori na Becci, in da bo postavil križ na italijanski vrh, kajti do takrat še ni uspele človeku, da bi premagal orjaka. V vsej dolini so možje pomilovali Carrela radi njegove obsedenosti in predznosti. Ženske so ga radi tega občudovale. On edini pa je verjel, da bo uspel.

Whymper je upal, da ga najde doma v njegovi koči ali da bo tam vsaj izvedel, kje je. Velika gora mu je bila za hrbtom, prišel je bil medtem na gorsko stezo in stopal je naglo po dolini navzdol. Whymper ni bil mož, ki bi se ustavljal in se obračal, tudi v zrak ni gledal prazno predse. Opazoval je cvetice in živali na tleh. Po njih je natančno vedel, kako visoko je že; bile so mu opora kakor tlakomer¹³, ki ga je jemal na vsak hrib s seboj.

Zadnje planike so že bile za njim. Pojavile so se vedno nove cvetice in vedno več jih je bilo. Suhopernik s svojimi sivimi nitmi se je razrastel. V dostojanstvenem miru je čakal modri svišč, okoli katerega se je bohotil rdečkasti vrbovec.

Nad to pisano preprogo so lebdeli metulji: lastovičar, apolon, gospica. V pisano vrvenje so švigala težka, zelena telesa kobilic.

Končno so viseli prvi rdeči nageljni iz oken.

Whymper je dospel do Carrelove koče.

Oknice so bile trdno zaprte. To ni v hribovski vasi nič čudnega, tudi v juliju, sredi poletja ne. Ljudje so ves dan v ostrem višinskem zra-

¹² »Becca« imenujejo prebivalci Valtournanche Matterhorn.

¹³ S tlakomerom določajo višino gora: čim višja je gora, tem manj zračnega tlaka je na njenem vrhu.

ku, in ko pridejo domov, potrebujejo toplega, živega, po človeku dehtčega vzdušja.

Whymper je preudarno trkal na vsako malo šipo; nihče se ni oglašil. Šel je pogledat za hišo. Tam je zagledal, nekoliko nad hišo, staro kmetico. Kričeče rdečo ruto je imela na glavi in v ušesih so ji bingljali uhani. Stala je tik pred kravo, kakor da bi se hotela ogledovati v njenih velikih očeh, in je glasno prigovarjala začuden živali.

Whymper je stopil proti nji. Kmetica je prekinila svoj razgovor s kravo in vijučno pozdravila tujca, le njene ostre črne oči so ga hladno gledale. Bila je mati Jeana Antoina Carrela.

Whymper je pričel, ne da bi odlašal: kje da je njen sin?

Ni ga doma!

Kaj dela?

Zali bog nič: Ob Becci se potepa. Za nobeno delo ni, sirarna mu je deveta briga. Nekateri ljudje so mu glavo zmešali.

Whimper se je prestrašil, ko je slišal, da ni Carrela doma, ampak da je na gori — S katerim gospodom?

Z nobenim, je odgovorila Italijanka.

Whimper se je nevarno nasmehnil. Vedel je, da Carrel ne bo nikoli sam poskusil na goro. Vedel je, da jo Carrel strastno ljubi, da je najzmožnejši med vsemi, vedel je pa tudi, da se ne bo nikoli upal na goro na lastno pest.

Carrelova mati je prisegala pri vseh svetnikih, da je šel brez gosпода na goro, ne na vrh, samo da bi si nekaj ogledal.

»Najel bi ga za nekaj dni«. Starčka je pogledala Angleža tako ostro in sovražno, da je takoj pristavil ceno. Ta cena je bila za revno prebivalstvo skrite doline tako visoka, kakor Matterhorn sam. Obraz se ji je razsvetlil, takoj pa spet zmrčil: kaj ji pomaga denar, s katerim je hotel Anglež podkupiti njenega sina? Nič, ker ga bo itak zapil po krémah ali pa bo celo sam začel hoditi na goro. Zakaj se vendar ne poroči? Žena bi mu že pokazala! Potem ne bi več hodil navsezgodaj z okovano palico na hribe. Če bi vsaj pobijal svizce ali šel po kavo in sladkor čez mejo, pa ne, samo svetnike hodi izkušat! Nekega dne pa ga bodo prinesli z razbito lobanjo domov.

Whimper se je nasmehnil. V začelih očeh Carrelove matere je plamtel isti ogenj kakor v očeh njene. Nadaljevanje na 3. strani ovitka.

⁷ Dora Baltea je reka, ki izvira pod Mont Blancem in se izliva v reko Pad v severni Italiji.

⁸ Piemont je pokrajina v severni Italiji.

⁹ Tihotapili so iz Švice tobak, kavo, čokolado, švicarske ure in smodnik.

¹⁰ Paquier in Brenil, kraja v dolini Valtournanche.

¹¹ Aosta — staro mestice ob reki Dora Baltea, izhodišče poti čez alpske prelaze.

ŽIVLJENJE NAŠEGA ŽIVLJENJA

Alojzij Košmerlj

Marsikdo, ki bere življenjske izpovedi sv. Avgušтина, najde v njih zgodbo svoje lastne duše. Vsakemu pa je Avguštinova življenjska povest kakor mogočen klic, ki svari pred žalostnim razočaranjem.

Avguštin je bil po svojem rodu Afričan. Afričan je bil tudi po svojem značaju: živahen, hiter, odločen, ognjevit, bister in razumen. Bog ga je obdaril s čudovitimi talenti, bil je prvi med svojimi sovrstniki, rojen govornik, rojen modrijan, rojen voditelj. Zora njegove mladosti je obetala najlepše sadove. Njegovi starši so zrlí nanj z velikim ponosom in z velikim upanjem. Srce dobre matere Monike pa je vendar pogosto vstrepetaló radi njegove bodočnosti. Avguštin je bil tako vihrav.

Težke slutnje materinega srca so se le prehitro uresničile. Mladi Avguštin je zavil na poto, po katerih Bog ne hodi; izbral si je steze, ki jih ne ožarjajo žarki večnega sonca. Od dne do dne je sicer napredoval v znanosti in svetni učenosti, z ogromnimi koraki je šel naproti svetni slavi in veličini, toda ti koraki so bili v resnici le koraki v temo. Ni namreč luči, kjer ni Boga. Kristus pravi: »Jaz sem luč sveta. Kdor hodi za menoj, ta ne hodi po temi.« Kjer pa Kristusa ni, tam je noč, tam človek ne najde k cilju.

Avguštin je zgrabil življenje z vsem ognjem svoje vroče narave. Samo enkrat si mlad, samo enkrat živiš! — tako je odmevalo v njegovem srcu. In Avguštin je dal svojemu srcu in svoji duši vse, kar mu je nudil svet. Privoščil si je zabave in razbrzdanega veselja, pil je iz čase ljubezni in opojnih telesnih naslad; užival je slavo in bogastvo; po mislih sveta je imel vse, kar mlad človek v življenju imeti more.

Ali je bil srečen? Je bilo njegovo srce mirno in zadovoljno?

Vračal se je domov od šumnih zabav, sit pijače, smeha in veselja, pa je v tihih nočnih urah njegova duša nenadoma zajokala. Vse je imel Avguštín, le Boga ni imel. Duša pa hoče Boga, samo v Bogu najde človek svoj pravi mir, svojo pravo, trajno, neminljivo srečo. In Avguštín je spoznal: »Za se si nas ustvaril, o Bog, in nemirno je naše srce, dokler ne počiva v tebi.« Nemirno in prazno je bilo Avguštínovo srce brez Boga. Vse veselje tega sveta, vsa slava in čast in bogastvo, vse to njegovega srca ni moglo zadovoljiti. Kakor je namreč majhno človeško srce, vendar ga more samo Bog napolniti. Samo Bog, ki je neskončen, zadostuje našemu srcu.

Avguštín je bil že preko trideset let, ko je našel Boga. Razočaran nad svetom in njegovim poželenjem se je oklenil svojega Gospoda. In kakor je bil prej z vsem žarom svoje duše pri svetnih stvareh, tako je zdaj ves gorel za Boga. V Bogu pa je našel blažen mir in pokoj. V Bogu je našel tiho srečo svojemu srcu, ki jo je v svetu zastonj iskal. V Bogu je dobil najlepše in najpopolnejše zadoščenje vseh svojih želja.

Avguštín je ves blažen spoznal in priznal: *»Bog je življenje našega življenja.«*

Avguštínova zgodba se ponavlja skozi vse čase. Je občečloveška. Ponavlja se tudi v naših dneh in ni je težko spoznati njemu, ki gre odprtih oči skozi življenje.

»Bog je življenje našega življenja.«

Živega Boga imamo v svoji sredi noč in dan. Sveto Rešnje Telo je živi Kristus med nami. Če hočemo, da bodo zdrave, vesele in srečne naše duše, navežimo jih na Kristusa. Kakor sončna roža svoj cvet vedno k soncu obrača, tako se morajo naša srca vedno h Kristusu nagibati. Veseli in srečni se moramo čutiti, kadar smo v Kristusovi bližini. Prijetno nam mora biti v luči njegovega tabernaklja, domače pri njegovem oltarju in pri njegovi sveti mizi. Če verujemo v resnično življenje Kristusovo v najsvetejšem zakramentu, nam vse to ne bo preveč težko. Kdor veruje v presv. Rešnje Telo in skuša iz te vere živeti, tega bo gnalo hrepenenje njegovega srca k božjemu prijatelju in bratu Kristusu. Ta bo vedno globlje spoznal in občutil: »Kristus je moj Bog in moje vse.«

Tudi Kristus je bil mlad, zato pozna mladino iz lastnega življenja do dna. Kristus je bil sicer dvignjen nad boje mladostnih strasti, mladost samo z njenimi plemenitimi težnjami, z njenim ognjevitim

hrepenenjem pa je hotel živeti celih trideset let. Kristus ljubi mladino. Kristus varuje plemeniti, čisti mladostni cvet.

Fantje! Ali niso naša srca le še preveč mrzla do Kristusa v svetem Rešnjem Telesu? Sveta maša in vedenje pri njej; pogosto sveto obhajilo; ura molitve pred Najsvetejšim — koliko bi bilo treba še dopolniti in popraviti. Koliko več bi lahko dali Kristusu, kot mu damo sedaj. Ali ne zasluži vse naše ljubezni On, ki je za nas žrtvoval vse, celo svoje življenje na lesu križa? Ljubezen Kristusova nas mora vžgati, da bomo postali ne samo prijatelji, ampak tudi apostoli našega evharističnega Kralja. To je klic evharističnega leta, ki smo ga v zdravju dočakali, to je tudi veliki poziv evharističnega kongresa, na katerega se pripravljamo. Blagor mu, kdor bo ta klic razumel.

Indijski pesnik Tagore pripoveduje v svoji pesmi povest o kralju in beraču. V zlatem vozu se pelje po cesti kralj kraljev, Bog. Mimo hiš pa hodi ubog berač, trka na vrata in prosi miloščine. Zlati kraljevi voz se ustavi pri revežu. In glej, kralj iztegne svojo roko in vprašuje berača: »Kaj mi boš dal?« Berač je zmeden in ves v zadregi. S tresočo roko seže v svojo malho, vzame iz nje najdrobnejše žitno zrno in ga da kralju v dar. Ko pa revež zvečer doma pregleduje nabrane darove, zagleda sredi revnega kupa zrno zlata. Bog je njegov mali dar spremenil v zlato. Zdaj pa berač bridko joka: »Oh, kralj moj, ko bi ti vendar vse dal!«

Fantje slovenski! Dajmo Kristusu, evharističnemu Kralju, svoje življenje, dajmo mu svoja mlada srca. Poplašal nas bo z nadzemskim bogastvom. Dal nam bo svoj blagoslov in svojo milost, dal nam bo večno življenje.

Spoznajmo se z Avguštinom: *Kristus in samo Kristus je življenje našega življenja.*

PRIPRAVLJAJMO SE NA KONGRES!

I. P. M.

Glavni pripravljalni odbor za evharistični kongres je izdelal okvirni program kongresnih prireditev in dal nekatera podrobna navodila za udeležence kongresa, tako da prenekatero svojo nalogo tudi fantje že lahko razberemo iz dosedanjih objav. Na nekatere stvari hočemo posebej opozoriti tudi v »Kresu«.

1. *Stanovska zborovanja.* Po sedanjem načrtu bodo udeleženci kongresa na zborovanjih razdeljeni na stanovske skupine, da se tako bolj gotovo doseže namen zborovanj in se bodo v razmeroma kratkem času mogla obdelati vsa številna vprašanja, ki zadevajo naše versko, kulturno in нравno življenje in ki radi svoje aktualnosti morajo priti na kongresu v razpravo. Vseh stanovskih zborov bo predvi-

dema 20. Možje in fantje so razdeljeni v sledeče skupine: 1) kmetški možje, 2) kmetški fantje, 3) delavci, 4) delavska mladina, 5) srednješolci, 6) visokošolci, 7) izobraženci, 8) akademski izobraženci, 9) učitelji, 10) obrtniška in trgovska mladina, 11) obrtniki.

Vsa ta zborovanja se bodo vršila v soboto, na praznik sv. Petra in Pavla. Fantje, skrbite, da se boste v čim večjem številu udeležili predavanj v tisti skupini, v katero vsak spada po svojem stanu in poklicu.

2. *Slavnostni sprevod.* Kot zaključna svečanost evharističnega kongresa se vrši zadnji dan popoldne svečana procesija z Najsvetejšim po ljubljanskih ulicah. Procesije naj bi se udeležili vsi kongresni udeleženci. Da, to bo manifestacija v slavo evharističnemu Kralju! Udeleženci ljubljanske in mariborske škofije bodo v sprevodu zvrščeni v *dekanjskih* skupinah, ostali po škofijskih skupinah.

V posamezni dekaniji kot enoti pa je razvrstitev udeležencev določena takole: 1. Napis in ob njem mala skupina (krajevno značilnih) narodnih noš. 2. Praporčki otroških organizacij. 3. Mladina do 16. leta. 4. Dekanijska godba (kjer jo imajo). 5. Zastave fantovskih organizacij. 6. Fantje v narodnih nošah. 7. Ostali fantje. 8. Zastave dekliških organizacij. 9. Dekliške narodne noše. 10. Ostala dekleta. 11. Cerkveni zbori. 12. Mašni strežniki. 13. Duhovščina. 14. Svetni odličnjaki (župani i. t. d.). 15. Vsi ostali možje. 16. Vse ostalo ženstvo.

Fantje tvorijo po tem načrtu svoje skupine. Zato bo razumljivo nastalo med posameznimi dekanijami kosanje, katera se bo bolj številno in bolj urejeno udeležila te največje verske manifestacije, kar smo jih Slovenci sploh kedaj videli. Zanesemo se na vas, dragi fantje, da boste svojo dolžnost izpolnili in se na velike kongresne dni resno pripravili.

3. *Petje na kongresu.* K veličastnosti kongresa bo v veliki meri pripomoglo petje. Treba pa je zanj posebno skrbne priprave, da bodo pevske točke v izvedbi lepe, učinkovite. Vse priprave vodi poseben odbor glasbenikov pod vodstvom skladatelja stolnega dekana g. dr. Kimovca. Fantje sestavljajo večino zborov, pa tudi pri ljudskem petju bo treba krepkih in jasnih grl naših fantov, da bo tudi petje doseglo namen, ki ga ima pri vsaki verski proslavi: da bo kot zbrana, glasna molitev zbudilo v nas navdušenje in do neba razglasilo naše prošnje in zahvalo evharističnemu Kralju.

Pri pontifikalni sv. maši, ki jo bo 30. junija daroval na ljubljanskem Stadionu papežev legat, bo zbor 500 pevcev izvajal krasno koralno mašo, imenovano *Missa de angelis* (angelska maša) s spremljanjem godbe. Ker pa je za koralno petje treba posebne ubranosti, zato tudi veliko skupnih vaj, se bo ta zbor sestavil iz ljubljanskih zborov in zborov ljubljanske okolice. Spremenljivi deli bodo figuralni po skladbah, ki jih je posebej za to priliko zložil dr. Franc Kimovec, časa pa bo še za himne presv. Rešnjemu Telesu »*Sacris solemis*« in »*Lauda Sion*« (Rihar). Po sveti maši pa bo iz stotisoč grl zaorila himna »*Povsod Boga*« s spremljanjem skupnih godb. Ta himna pa je izšla z novim besedilom in točno po izvirnem francoskem napevu. Sprememba ne bo delala težav, pojte jo pa že sedaj pogosto, da bo petje na kongresu res zlito v enoto.

Petje pri polnočnici, pri slovesnih litanijah in pri procesiji pa bo povsem ljudsko. Sledeče pesmi so določene: 1. Sveti križ (Vavken). 2. Usmiljeni Jezus (Hladnik). 3. Presveto Srce, slavo (Hladnik). 4. Častimo Te. 5. Sveto. 6. Glasno zapojmo. 7. Lepa si roža Marija. 8. Marija, Mati ljubljena. 9. O Marija, naša ljuba Mati. 10. Ti, o Marija, naša Kraljica (Potočnik). 11. Kot odpeva pri litanijah: »Marija k Tebi uboge reve« in stari napev »Le za Jezusom hodimo«. — Za ljudsko petje je poglavitno, da vsi res pojo. Zato že sedaj pričnite v domači cerkvi in pri župnijskih prireditvah.

Pevska zveza pa bo priredila posebej svečan koncert na Kongresnem trgu ter je kot program določila: 1. Obred zadnje večerje 2. Znameniti Tomčev oratorij

Kristus kraljuj!
Kristus zmaguj!

V Hostiji sveti
nam gospoduj!

»Odrešeniku sveta«. Do 3000 pevcev bo izvajalo ta program, zato upravičeno pričakujemo, da bo ta točka kongresnega sporeda prav tako nekaj endinstveno veličastnega kot druge, cerkvene prireditve.

4. *Narodne noše.* Vsak evharistični kongres nosi po svojem vnanjem obrazu izraz kraja in ljudi, kjer se vrši. Zato ne sme manjkati na kongresu, ki se vrši v središču Slovenije, naših lepih slovenskih narodnih noš. Morajo pa biti narodne noše res izvirne, pravilne, pa tudi udeleženci se morajo v njih resno in dostojanstveno vesti, da se ne sprevrže procesija v zabavo, posveten sprevod. Ne gre za razkazovanje, ampak za povečanje svečanosti. Fantje, vse narodne noše morajo priti kongresne dni v Ljubljano! Ako pa si prav za to priliko hoče kdo nabaviti narodno nošo ali mu ni kaj jasno, naj se obrne za nasvet na Glavni pripravljalni odbor (Ljubljana, Miklošičeva 7). Pa tudi župnijski in dekanijska pripravljalni odbori so tozadevno dobili podrobna navodila.

5. *Konjeniki in kolesarji* se po odredbi pripravljalnega odbora ne bodo udeležili procesije na konjih ali kolesih. Radi ogromne udeležbe ni namreč možno sestaviti vzornih in obsegu ostalega sprevoda odgovarjajočih skupin, ne da bi se sprevod preveč raztegnil. Pa še drugi vzroki govore za to. Fantje od blizu in daleč boste pač prišli v Ljubljano s kolesi in morda tudi na konjih. Še celo želeti bi bilo, da bi prišli v večjih skupinah s kolesi in konji na kongres, odbor bo pa poskrbel za posebne shrambe za kolesa in po potrebi hleve za konje.

6. *Najvažnejše pa je*, da za uspeh kongresa po zgledu sto in sto tisočev jugoslovanskih katoličanov molite in prinašate Bogu žrtve, da bi delo kongresa blagoslovil. Iz vsake slovenske hiše naj se vsak dan razlega glasna skupna kongresna molitev: »O Jezus, ki si v zakramentu presv. Rešnjega Telesa resnično, dejansko in bistveno pričujoč, da služiš v hrano našim dušam; blagoslovi delo evharističnega kongresa in ga venčaj s popolnim uspehom.«

Pa tudi osebne žrtve bomo prinašali za uspeh kongresa. Če drugega ne, vsaj na dan 17. marca si bomo pritrgali v pijači in kajenju, prihranek pa darovali v kongresne namene. Ne gre tu za prispevek v denarju (to je le stranskega pomena), glavni poudarek je v *žrtvi*, ki jo bomo doprinesli Bogu v čast s prošnjo, da bi priza-

devanje za uspeh kongresa s svojo mogočno roko blagoslovil, da bi zrno, ki ga bomo s kongresom vsejali, rastlo in rodilo še za pozne rodove slovenskih in jugoslovanskih katoličanov.

Fantje, veliko nalogo smo si s kongresom naložili. Pa naša trdna volja in naš resen namen je, da jo bomo častno izvedli v svoj dušni blagor in v proslavo našega evharističnega Kralja.

KAJ UČI MODERNA INDUSTRIJA

France Gruden

Ugotovili smo, da nam je vidna, močno disciplinirana organizacija v borbi proti nasprotnikom, kot vstajajo danes proti Kristusovemu kraljestvu na zemlji, nujno in neobhodno potrebna. Poiščimo si še zgledov, da bomo ob njih lažje razbrali načela, po katerih moramo to organizacijo urediti in utrditi.

V zadnjih desetletjih je pred vsem industrija razvila učinkovite organizatorne metode. Iz te stroke so izšle prve znanstvene obdelave organizatornih vprašanj na izkustveni podlagi. Tudi iz vojne organizacije se lahko veliko naučimo. Organizatorna tvarina iz industrije je pa zdaj že tako lepo obdelana in zbrana, da je za nas skoro neposredno porabna.

Odkod industriji tako visoko organizatorno znanje?

Moderna industrija druží velike množice delavcev pod enim vodstvom in njena dejavnost se vrši v hitri časovni zaporednosti.

Največja umetnost je, ljudi skupaj držati, pravi arhitekt Josip Plečnik, in on nekaj ve o tem, kaj je umetnost.

a) Ta umetnost mora biti seveda tem večja, čim več ljudi je treba voditi. Za vodstvo 200 ljudi je treba neke sposobnosti, gotovo pa neprimerno večje za 20.000 ljudi (kot n. pr. v Fordovih tovarnah). *Čim več oseb zaposluje podjetje, tem večje organizatorne sile je treba za vodstvo. To je jasno po sebi.*

b) *Čim hitreje si v dejavnosti slede posamezna dejanja drugo drugemu* (to je, čim hitrejši je tempo produkcije), *tem večje organizatorne sile je treba za vodstvo.* Kajti razdelitev dela mora biti natančnejša, odgovornost raste, disciplina mora biti večja, natančneje se mora delo kontrolirati, da noben delavec niti ponevedoma ne trati

svojega časa — drsečemu traku se mudi: ta način proizvodnje ne pozna počasnega dela.

Kako da je industrija rodila tako velike organizacije?

Vzroka nam je iskati v nekih posebnostih naše dobe. Te posebnosti so: znanstvenost, hitri napredek, svetovnost, koncentracija.

1. Znanstvenost.

Še nobena doba ni bila tako znanstvena kot naša. Bili so časi, ko je filozofija ali umetnost stala višje kot danes, toda vede o stvarnih predmetih in dogajanjih so dandanes dosegle silen razvoj.

2. Hitri napredek.

a) *v načinih dela*. Prirodne vede se imajo za svoj napredek veliko zahvaliti uvedbi novih delovnih načinov (metod), tako izgradbi induktivne logike v poglavju o izkustvenih načinih dela, dalje uvedbi natančnih merilnih načinov po iznajdbi novih meril. Ti načini dela so nam dali kar nove panoge ved, recimo nauk o elektriki. Dali so nam pa tudi največje iznajdbe, ki so jih s poskusi izgradili Pasteur, Liebig, Mendel, Tesla, Edison in drugi.

b) *v tehniki*. Znanstveni izsledki so hitro in globoko posegli v prakso. Tu nas zanima zlasti napredek v prometu: železnica, parnik, avto, aeroplan, telegraf, morski kabel, telefon, radio.

3. Svetovnost.

Razdalje izgubljajo nekdanji pomen, »svet postaja manjši«, stiki med narodi so čedalje pogostejši in tesnejši. Navezujejo se svetovni stiki: možno je evropskemu podjetju voditi podružnice na drugih delih sveta. Nastajajo svetovne organizacije: svetovna poštna zveza, svetovne zveze svobodomiselcev, framasonov, brezbožnikov; Penklub in Rotary klub imata odseke po celem svetu, Baťa, petrolejski trusti se širijo čez celi svet.

4. Koncentracija (osredotočenje).

Zemljepisne razdalje podjetnosti ne morejo ustaviti. Podjetja rastejo v nedogled. Mala podjetja čedalje težje konkurirajo, ubija jih svobodna konkurenca; če hočejo živeti, se morajo spajati v nova, večja. Tudi velika podjetja gredo slično pot: požirajo manjša, skušajo konkurenta ubiti, ali pa stvorijo z njim obsežnejšo organizacijo, karteles, truste, koncerne. Tako nastajajo čedalje večje organizatorne edinice.

Taka velika podjetja imajo mnogo ugodnosti. Izplača se jim izrabljati tudi najmanjše odpadke. Vzdržujejo lahko znanstvene preskuševalnice. Tako lahko ceneje proizvajajo. Ker se bližajo monopolu, lahko narekujejo cene. Združujejo v sebi strašno moč, kakor to lepo opisuje okrožnica *Quadragesimo anno* (104—110).

Okrožnica obsoja zlorabo te silne moči. Nas tu zanima nastanek te moči po osredotočenju duševnih tvornih sil v enotno vodeni akciji, da se bomo po besedah iste okrožnice pri otrocih tega sveta učili, kako zbrati v eno središče velike moči, in da potem te moči porabimo za naše visoke cilje.

Organizatorne posledice osredotočenja industrije.

1. Potreba sposobnih šefov je vedno večja: čim višje je mesto, tem težje je dobiti sposobnega moža; čim večje je podjetje, tem težje je odgojiti zadostno število dobrih podšefov.

2. Ker je vedno več prilike za vodstveno delo, pride vedno več vodstvenih talentov do razvitka.

3. Svetovno industrijo imajo v rokah nekatoličani. Odtod njima velikanska praksa v zamišljanju organiziranih akcij do svetovnih razsežnosti.

4. Ker se v industriji pridobljene organizatorne skušnje dajo hitro in uspešno uporabiti tudi v idejni organizaciji, zato imajo nasprotniki katolicizma s te strani danes še veliko prednost pred katoličani. (Le ponekod imamo izjeme).

5. Ta njih prednost se čuti zlasti tam, kjer je gospodarska in idejna akcija v eni organizaciji skupna, to je v časopisnih in filmskih podjetjih. Tu nam je položaj znan.

6. Z isto močjo se uveljavlja ta prednost katoličanov v čisto idejni organizaciji protiverskega boja brezbožnikov in sorodnih struj.

Zato se učimo na zgledu industrije!

Postavimo tusem nekatere ugotovitve in zahteve:

1. Katoliška Cerkev je od nekdanj — davno pred industrijskimi organizacijami — svetovna in vesoljna.

2. Katoliška Cerkev je največja organizacija sveta in najtrajnejša. Tudi ona je človeštvo obogatila z organizatornimi skušnjami. Izvedla je akcije svetovnega obsega, tako misijonsko organizacijo.

3. Vendar so nas v nekaterih načinih dela nekateri prehiteli.

4. Katoliška akcija hoče svet zavojevati oblasti Kristusa Kralja. Prva so tu nadnaravna sredstva, pa tudi naravnih ne gre zametati.

5. Med naravnimi sredstvi so pa posebno važne organizatorne metode: delitev dela, mogočno osredotočenje sil, premišljeni načrti.

6. V teh organizatornih metodah, v vodstveni umetnosti se moramo katoličani tako izuriti, da bomo nasprotnikom najprej popolnoma konkurenčni, potem da jih z rabo nadnaravnih sredstev kmalu presežemo.

Zakaj smo Slovenci takega pouka posebej potrebni?

Slovani nismo na glasu, da bi bili organizatorno posebno sposobni. Znana je slovanska nesloga. To kaže na globlje napake, kajti navadni viri nesloge so sebičnost, nevoščljivost.

Zanimiva je o tem sodba dveh organizatornih teoretikov (Wildbois et Vanuxen, *Essai sur la conduite des affaires et la direction des hommes*). Anglosasi in Slovane navajata kot dvojce nasprotnih tipov. Organizatorna pravila v iniciativi da bodo na vseh stopnjah Anglosasi bolj razumeli kot Slovani, ki so dolgo živeli pod tujim jarmom in premenoma prehajajo iz samodržstva v anarhijo, kakor njihovi gospodarji napnejo ali popustijo. Toda Slovani so po nekih svojih znakih dediči starih režimov in morda jih bo razvoj prav tako privedel do tiste oblike avtoritete in čuta odgovornosti, ki smo ga pravkar imenovali »anglosaški«.

Slovence hvalijo za disciplino. Sicer pa imamo velike organizatorne napake. Premalo držimo skupaj. Nerganja je nič koliko med nami. Zelo pomanjkljivo so razvite v nas nekatere vodstvene sposobnosti za dobro premišljenje akcijske programe. Za osredotočeno vodstveno delo smo že zato manj sposobni, ker je med nami preveč prepitrov in zdražbarstva. Preveč pri nas potrpijo z godrnjaštvom — premalo se zavedajo, kako nevarne stvari so to in koliko dobrega ubijejo.

Gibanje proti organizaciji, avtoriteti in disciplini pri nas lahko računa na uspehe, ker ima v omenjenih slabostih rodovitna tla. Zato je tako gibanje pri nas bolj nevarno kot drugje: okužba takoj najde »točko najmanjšega odpora«, da se lahko tam zaleze v organizem. Narodi z veliko organizacijsko skušnjo te napake veliko lažje premagajo.

Nam je organizacije na vse strani treba, ker smo majhni in moramo zato svoje sile varčno in smotreno uporabljati, ne pa jih brezkoristno trositi. Poslušajmo, kaj pravi Tylor o moči organizirane

akcije: »Ni ga človeka, pa naj bo še tako spreten, ki bi mogel upati na uspešen boj proti skupini čisto navadnih ljudi, ki so dobro organizirani in ki svoje napore umno osredotočijo.«

JESEN ŽIVLJENJA

Ivan Fajdiga

Kako žari zahodna stran!
Kot bi zašlo
tam vse zlato!
Kot bi zgorelo tam vse lepo,
kar je v spominu
z mladih dni!
En sam zdaj žar od tod
na mojo mizo pada,
kjer je v svetlobi sončni
žarela mnoga nada,
in mnoga želja mlada ...
Kako v tem žaru zdaj bleste
poslednje rože bele,
kako odzdravljajo molče
te — cvetke neme! — — —
Ugasnil je ves žar
in na večernem nebu zginja,
nad mojo glavo pa večerni mrak
se zgrinja ...

MLADI GROBOVI + TONE HRIBOVŠEK

Ivan Martelanc

Plaz se utrga visoko pod vrhom in ko se vzremo v goro — velika praznina v snežnem plašču velikana ...

Ali je to mogoče, da Toneta Hribovska ni več? Da se je tako nanaglooma poslovil? Saj je tega komaj štirinajst dni, kar sva govorila — in danes, prav danes, ko burja tako razganja mlade snežinke, ga polagajo v njegovem Motniku v grob.

O čem je že bil najin zadnji razgovor, dragi Tone? Pravil si mi, da pišeš članek za »Stražo v viharju.« Pa si si zaželel obuditi spomin na tiste dni, ko sva pri delu v Danici in Akademski zvezi tolikokrat razmišljala o sodobnih vprašanjih naših fantov, pred vsem naših študentov. Tiste dni je bilo v modi križarstvo, ki je sebe kaj rado nazivalo mladinsko gibanje in si hotelo privzeti monopol za reševanje vseh vprašanj slovenskega mladega rodu in razbiti zato vse, kar mu ni godilo in se mu ni uklonilo. Pa je čas pokazal, da je marsikatera tako glasna beseda bila le pleva, ki jo je prvi vetrič odnesel. In če danes še žive nekateri od obujanja spominov na tiste dni, kažejo samo, da so nesodobni ljudje, ki so zaostali v razvoju slovenske kulturne aktualnosti za celo desetletje.

Tako sva razmišljala. In pokazal sem Ti članek, ki sem ga pravkar prejel za »Kres« in ki se tudi dotika tega vprašanja (Fr. Gruden, Ali razbiti — ali graditi?) in še beležke s prvega sestanka v Grobljah radi organizacije fantovske Katoliške akcije v kamniški dekaniji — pa si bil obojega tako od srca vesel. Jasnosti, ravne črte — si poudaril!

Prav v bodrilo mi je bil ta kot vsak razgovor s Teboj. Po končanih študijah smo se mi pač zagnali v življenje, da nas kuje in stroji, Ti pa si premišljeno zorel v miru in — trpljenju. Zato sem si prečesto zaželel Tvoje zrele sodbe. Saj Te v Tvojih težnjah morda nihče tako ni razumel kot tisti, ki smo si bili tako blizu po študiju in v delu v akademskih društvih. Tvoj miren značaj in Tvojo mehko besedo so nekateri napak razumeli, nekateri celo izrabljali. Ti pa si šel preko vsega in povsod iskal le jedra, resnice in prave poti.

In še naslednji dan po tem razgovoru si me poiskal. Toliko si mi vedel povedati. Želel si to in ono napisati za »Kres«. Kot prvo si mi obljubil, da boš v okviru letošnjega programa »Kresa«, ki hoče poudariti važnost in nujno potrebo skupnega dela vseh katoliških Slovencev, obdelal pomen te katoliške skupnosti za našo vas, za našo ljudsko prosvetno, gospodarsko, tudi politično delo in uspeh v naši vasi. — O Bog, nisem dočakal, da bi prejel rokopis do domenjenega dne. Prej si se poslovil, za vedno. Pri Njem, ki Ti je bil resnični cilj življenja, si spoznal važnost slovenske katoliške skupnosti in moliš zanjo. Mi Ti hočemo biti skromni pomočniki v Tvojem velikem poslanstvu.

Tone Hribovšek se je rodil v Motniku v kamniškem okraju in študiral pravo na ljubljanski univerzi. Posvetiti se je nameraval sodniškemu poklicu. Sredi izpitov ga je zagrabila bolezen in ga za tri leta priklenila na Golnik. Pa ni odnehal kljub bolezni, študiral je neprestano in diplomiral pred božičem. Napor ob izpitih mu je vzel še zadnjo odporno silo, polagoma je izgoreval in ugasnil 7. februarja na svojem domu. Sredi dela za »Stražo v viharju« in »Kres« in društvo in dom in svoje študente in akademsko Katoliško akcijo, katere predsednik je bil. Domači kraj, šola, cerkev, rodna hiša, akademsko društvo, pa še skromne razmere so ga skovale v delavnega, vztrajnega, značajnega fanta, trpljenje zadnjih let, morda bolj njegovega naroda, kot njegovo lastno ga pa je zazorilo v moža, ki je kljub mlademu številu let bil po svojih sposobnostih in svojem izklesanem značaju poklican za velikega voditelja.

Pa kakor je Bogu po volji! Cvet za cvetom se trga in manjša našo rast. Najlepši, najplemenitejši najprej. Da so nam v svetel zgled in v upanje in v pogum.

KRŠČANSTVO IN MARKSIZEM

J. D.

Takoj po končani svetovni vojni se je marksizem silno razbohotil. Postal je moda, kot je danes fašizem. In tedaj se je našlo tudi nekaj katoličanov, ki so se dali preslepiti po navidezni veličini te moderne novosti. V zgodovini in tudi še danes se ponavljajo taki primeri, da gotovi ljudje ne ločijo resnice od videza, ne ločijo ravne črte

krščanstva od slepih tirov modnih novotarij, ki po kratkem življenju zapadejo v trajno pozabljenje.

Tisti zapeljani krog kristjanov je torej po svetovni vojni začel z akcijo, ki je težila za tem, da bi se marksizem in krščanstvo nekako spojila, združila, da bi se marksizem pokristjanil. Ta krog tako zvanih krščanskih socialistov se je danes že silno zožil, vendar se nam zdi potrebno, da omenjamo to dejstvo in sicer zato, da obvarujemo našo delovno mladino pred tako novo zablodo, ki bi se s kričečimi gesli in visoko donečimi frazami ponujala kot nov in edino odrešilen evangelij.

Za človeka, ki ne pozna prav niti bistva marksizma, niti ne sodobnega družabnega vprašanja in njegovega jedra, je misel združitve marksizma in krščanstva zelo vabljiva. Kaj naj bi bilo mikavnejše kot prevzeti od marksizma njegove sociološke in gospodarske nazore ter jih lepo spojiti s krščanskim pojmovanjem človeka, družbe in družabnega življenja? *V resnici je vsakršna notranja zveza med marksizmom in krščanstvom nemogoča.* Poduhovljeni marksizem s svojim naukom o večvrednosti in razrednem boju je sanjarija, je prava čista romantika, kakor pravi dr. Gosar (*Za nov družabni red*). Kdor na to misli, dokazuje, da še zdaleka ni doumel niti marksizma, niti krščanstva.

Naše geslo naj bo: *Očistiti krščansko delavsko gibanje vseh marksističnih primesi ter ga postaviti popolnoma na tla modernega gospodarskega in vobče družabnega življenja.*

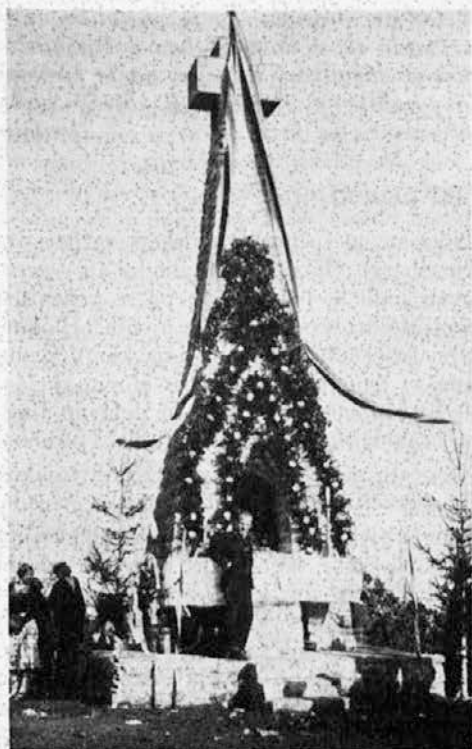
Zapomnimo si besede Pija XI.: »Kdor res hoče biti glasnik evangelija, naj si predvsem prizadeva socialistom pokazati, da se njih zahteve, kolikor so upravičene, mnogo krepkeje branijo z načeli vere in mnogo bolj pospešujejo s silami krščanske ljubezni. *Socializem*, naj se motri kot nauk ali kot zgodovinsko dejstvo ali kot akcija, če ostane res socializem, se tudi potem, ko je v tistih stvareh, ki smo jih omenili, popustil resnici in pravici, *ne more spraviti v sklad z verskimi nauki katoliške Cerkve*, zakaj njegova zamisel družbe je popolnoma tuja krščanski resnici.

Zato se socializem, pravi papež, dasi ima, kakor vsaka zmota, nekaj resnice v sebi, vendar opira na nauk o človeški družbi, ki je njemu svojski, a ne v skladu s krščanstvom. Religiozni socializem, *krščanski socializem* sta in ostaneta torej *protislovna izraza.*«

S to papeževo izjavo je vprašanje zveze, oziroma nekake spojitve krščanstva z marksizmom rešeno.

POZDRAVLJEN, KRIŽ!

Vostner Polde

**Jubilejni križ slovenskih fantov
na Donački gori pri Rogateu.**

*Pozdravljen, o križ, na visoko postavljen,
zastava premage si nam!*

*Visoko nam bodi pozdravljen,
zaupanje naše si nam!*

(Slomšek.)

Tisočdevetsto let je že, odkar si trpel za nas, o Kristus, naš Odrešenik in naš Bog. Tisočdevetsto let Ti svet še vedno znova nalaga težek križ, ki ga Ti nosiš voljno in molče. Nisi še nehal potiti krvavega potu, trnjeva krona Te še vedno zbada, Tvoje rane so še vedno sveže in Tvoje srce je vedno znova prebodeno. Kdaj bo konec Tvojemu trpljenju?

Na granitni skali na Donački gori, kjer sta gospodovala pred dvatisoč leti bogova Mitra in Herta, Ti je postavila slovenska mladina križ v spomin in zahvalo Tvojega odrešenja. Slovenska

mladina želi za Teboj, a slaba je, daj ji moči! Vladaaj, Kristus Kralj, nad njo, čuvaj jo, da se ne bo pogrezala v prepade krščanstvu protivnega življenja.

Naj Ti bo ta križ v vredno čast in zadoščenje. Naj pa bo tudi kažipot slovenski mladini, slovenskim fantom, da bodo krenili za Teboj kot Tvoji apostoli. V znak zahvale pa bomo skušali ob križu zgraditi še kapelico Kristusa Kralja s spominskim oltarjem.*

* K zgradbi oltarja lahko prispevate s tem, da kupujete razglednice jubilejnega križa ali knjižico *A. M., Ob sončnem vzhodu*. Naročajte: Polde Vostner, Maribor, Gosposka ul. 23.

RAZPAD

Iz spomina in po zapiskih: Dr. K. C.

Vojnih spominov je pri nas bilo nekaj napisanih, vendar vse premalo, ko je pa toliko naših mož in fantov skozi dolga 4 leta doživljalo za cele romane dogodkov. Prav je, da te spomine otmemo pozabljenju, saj so tudi košček zgodovine naše zemlje in krvi. Urednik.

Na Nonsberški planoti.

Med reko Adižo in njenim pritokom Noce se na južnem Tirolskem razprostira nekako 900 m visoka ravan, ki ji je ime Nonsberg. Ob severni, vzhodni in severozapadni strani ima robove privzdignjene, proti jugu in jugozapadu pa se pokrajina najprej polagoma, potem pa strmo spušča proti dolini rečice Noce in njenih pritokov. Ta visoka ravan, ki je zaščitena proti mrzlim severnim vetrovom, ima kar prijetno podnebje, kljub sorazmerno visoki legi raste tu trta in lepo uspeva slovito južnotirolsko sadje. Prebivalci so ostanek starih Retoromanov. Pridno in delavno ljudstvo so. Gospodarsko in kulturno jih je lepo organizirala italijanska ljudska stranka.

Na Nonsbergu se je pred 16 in pol leti končalo za nekaj tisoč avstrijskih vojakov zadnje dejanje svetovne vojne. To dejanje bo označili z razpadom avstrijske armade.

Že je teklo peto leto, odkar je ogromen stroj — armada — z vsemi svojimi deli bila glavno gibalno življenja dvojne avstroogrske monarhije. Na ogromnem prostoru se je uveljavljal ta stroj. V Odesi ob Črnem morju in ob prelazu Tonale, ki se lepo vidi z Nonsberga, so stali oddelki te armade. V notranjosti so zbirali v kadrih še nedoraslo mladino, da jo vržejo nenasitnemu vojnemu bogu v žrelo. Iz vračajočih se ujetnikov so sestavljali nove oddelke in jih pošiljali proti frontam, kjer naj bi se očistili boljševiskih bacilov in zopet postali poslušni vojaki.

Tako zbirališče je imela 10. armada na Nonsbergu. Tu je bila skupina nadomestnih čet, organizirana kot Izobraževalna skupina 22. strelske divizije (nazvana s strokovno vojaško okrajšavo Dag. Sch. 22). Imela je svoj štab v glavnem kraju na Nonsbergu, v Fondo, po okoliških vaseh pa so bile nastanjene takozvane polkovne izobraževalne skupine (Rag. 5). Že ime pove, kakšen namen so imele te skupine. Dan za dnem so se še v septembru in oktobru 1918, vršile razne vojaške vaje, posebni častniki za pobijanje sovražne propagande (F. P. A. O) so imeli pogostna predavanja. V Fondo je še meseca septembra govoril neki častnik v svojem predavanju, da bi bilo treba neke jugoslovanske škofo in politike obesiti. — Še v rabi plinskih mask so vojake pridno urili. Stotnija za stotnijo je morala iti v posebne plinske čumnate, kjer so vsakemu vojaki preskusili njegovo masko.

Razkroj avstrijske armade

Na videz je bilo še vedno vse v redu. Toda, kdor je ostreje poslušal in bistro gledal, je videl, da je vse to res le še videz. Med moštvom in častniki so se širile najrazličnejše vesti. Često je kak vojak rekel kaj takega, kar je v danih razmerah bilo najboljše preslišati. Častniki so po svojih obednicah pijančevali in često počenjali neverjetne stvari; neke noči so v obednici v Sarnonico pijani častniki metali steklenice v podobo cesarja Karla, in ko sem prišel zjutraj v obednico, sem videl nepopisno razdejanje — posledica nočnega divjanja.

Najznačilnejši pojav, da stroj avstrijske armade peša, so pa bila vedno menjačja se povelja. Iz tega je moral v kratkem nastati razkroj po pravilu: povelje + protipovelje = nered. Dne 16. okt. sem bil pozvan v poseben častniški tečaj v Povo

blizu Tridenta. 17. smo imeli že ves dan šolo; razkazovali so nam modele najrazličnejših tankov, ki da jih uporabljajo angleško-francosko-ameriška armada na zapadni fronti. Za naslednji dan je bila napovedana vaja na prostem. Poveljnika ob določeni uri še ni bilo na mestu. Čakamo, kar ga zapazimo, kako nam oddaleč maha z roko značilni vojaški znak: odpovedano! Tečaj je bil kar razpuščen, čemu, nam nihče ni povedal. Naslednji dan sem odšel in 20. sem bil zopet na Nonsbergu.

Ko smo v Povo sedeli v šoli, se nismo zavedali in nismo zvedeli, kaj se je tiste dni zgodilo. Cesar Karel je 17. oktobra v Schönbrunu na Dunaju podpisal razglas o razdelitvi Avstrije na narodnostne države; Avstrija naj postane zvezna država. Dne 24. oktobra smo ta razglas tudi na Nonsbergu prečitali v dnevnem povelju. Ko sem ta dan zvečer pisal domov pismo, sem med drugim zapisal: »Čuden čas je sedaj. Izpolnjujejo se želje mladih in malih. Oster veter piha. Pa negotovost je velika. Ko sem danes v dnevnem povelju čital cesarski razglas, me je obhajala misel: Jeli to bodočnost? In skoro se mi je zdelo, da ne. Plovemo s tokom, a kam, menda ne ve nihče. Kdor je vajen gledati jasno, si sedaj mane oči in išče cilja, proti kateremu nas nese tok. Eno je gotovo. Vera in znanost enako učita: svet napreduje. Zato se bodočnosti ne bojimo. Preteklost je bila. Žal nam ni, da je pretekla. Bodočnost pa je tistega, ki jo bo razumel.«

To pismo je prišlo na svoj naslov. Ko to pišem, leži pred menoj kot priča te danjega razpoloženja.

Zadnji dnevi, zadnji poskusi.

Potekale so zadnje ure obstoja avstro-ogrske armade. Zadnji dan oktobra so imeli vojaki še pouk o plinih. Toda med tem je prišlo čudno povelje, ki je preokrenilo vso dosedanje organizacijo. Rag (polkovne izobraževalne skupine) se združijo. Vse vojaštvo se razdeli v dve skupini. Prva skupina so zanesljivi. Iz teh se sestavijo nove stotnije po sto mož in dva častnika. Ti se morajo popolnoma bojno opremiti (drugi par čevljev, odeja i. t. d.); česar jim še manjka, morajo takoj prejeti pri oskrbovališču. Druga skupina so nezanesljivi. Ti morajo takoj oddati puške, bajonete, bodala, celo drugi par čevljev. Te stotnije se bodo uporabljale odslej le za delo. Da, saj so morale oddati celo vse tiskovine, zlasti vsa povelja in tiskovine, ki so jih prejeli od častnikov za pobijanje sovražne propagande.

Večina stotinj na Nonsbergu je po tem povelju morala oddati orožje. Vsi oddelki so bili narodno čisto pomešani, največ je bilo med njimi Poljakov, Rusinov in Čehov. Malo začudeno so gledali vojaki, ko so oddajali orožje. Tudi moja stotnja, ki so jo sestavljali skoro sami Poljaki, je morala oddati orožje.

Še eno povelje je pokazalo, da armada razpada. »Na povelje 10. armade del. štev. 8.476 od 31. oktobra 1918. je treba vse v smeri proti fronti odhajajoče ali po železnici proti fronti vozeče se transporte še pred odhodom, odnosno pred vstopom v vagone učinkovito poučiti, da vsi s fronte njim nasproti prihajajoči ali vozeči se transporti ogrskih čet ne odhajajo v zaledje, niti niso določeni za demobilizacijo, ampak odhajajo na jugovzhodno fronto, da tam branijo svojo ožjo domovino pred Srbi in njihovimi zavezniki. Ta pouk je neobhodno potreben, da se preprečijo napadne predstave.« — Po tem smo že približno vedeli, koliko je ura bila.

Toda še je stroj deloval. Nove delavske kompanije so se sestavljale. Zadnji dan oktobra sem sestavljal iz drobcev raznih oddelkov 76. stotnijo 22. strelskega polka. 58 mož mi je poslal neki polk strelcev na konju, 24 sem jih dobil od 17. strelskega polka, od svoje dosedanje stotnije sem 20 mož oddal za oboroženo asistenčno stotnijo 17. strelskega polka. Čudna je bila ta mešanica.

Na dan vseh svetnikov so povelja kar deževala. Zjutraj ob 1/27 je prišlo povelje, da mora že ob 7 biti stotnja za odhod pripravljena pred cerkvijo v Sarnonico. Bili smo pravi čas na mestu. Tu se je izvršila razdelitev na delavske in asistenčne stotnije in prvih 7 delavskih stotnij je bilo pripravljenih za odhod. Toda z odhodom

ni nič. Organizacija nove stotnije pa je bila ta dan povsem končana. Zvečer sem zapisal v dnevnik: »Nova 76. stotnja strelcev štev. 22 obstoji.«

Konec vojne. Živijo Jugoslavija!

Na vernih duš dan 2. novembra 1918. je bilo na Nonsbergu lepo in sončno. V farni cerkvi v Sarnonico so trije duhovniki čitali vsak po tri svete maše. V cerkvi so bile le ženske, starčki in otroci. Vojaki pa so oddajali razne stvari v skladišče. Zopet je prišlo povelje, naj stotnije odkorakajo. Znova se vsi pripravimo za odhod. Ves dan se po cestah vrši nervozno premikanje, avtomobili drvijo neznanokam, kočije vozijo višje častnike. Vse je polno raznih govoric. Slišimo, da je bil ogrski ministerski predsednik Tisza umorjen, da so Angleži, drugi zopet pravijo, da so Francozi zavzeli Zader, da je vsa avstroogrška mornarica izročena Jugoslovanskemu narodnemu veču, donavske vojne ladje pa Madžarom, da imamo nov ministerski svet, da je fronta ob Piavi predrta, da pa še trajajo boji ob Livenzi, prodrta da je fronta tudi v Val Lugana. In še to in drugo.

Drugo jutro pričakujemo razjasnitve. Dne 3. novembra ob 1/27 pride v Sarnonico telefonsko sporočilo: »Premirje sklenjeno, sovražnosti ustavljene na vseh frontah. Stotnije, določene za odhod, naj čakajo novih povelj!« Lepo sončno jutro je ta dan. Vojaki sprejemajo novico tiho. Nekaj ni prav. Popoldne pride povelje: »Vse stotnije, ki so pripravljene za odhod, morajo ob 5 stati na cesti pred Fondo.« Ob 1/25 odkorakamo in se postavimo v dolgi koloni na cesti med Sarnonico in Fondo. Večeri se. Iz Fondo prijezdi adjutant Maresch in javi: »Čete se razdele po narodnostih. Častniki se pridružijo vsak vojakom svoje narodnosti. Vse odkoraka po najkrajši poti v svojo domovino.«

To je torej konec. S svojo stotnijo, v kateri ni bilo razen mojega sluga nobenega Jugoslovana, sem stal na čelu kolone. Po starem vojaškem načelu sem smatral za svojo nalogo, da zberem in vodim Jugoslovane, kolikor jih je v tej mešanici narodov. Zato zakličem zadnje nemško povelje: »Teilen!« (Razdelite se! ker je bila kolona na cesti v četverostopih). Po sredi ceste je nastala pot. Tu korakam in poveljujem: »Slovenci, Hrvati, Srbi za menoj!« Iz vrst ob straneh ceste se prično odločati vojaki. Tudi dva častnika Slovenca sta tu. Ko pridem skozi kolono, koraka za menoj kakih 350 mož. Oba nadporočnika sta že pri meni. Pripravljene smo za odhod.

Na cesti za seboj slišimo šumenje in vrvenje. Noč je že. Malo še korakamo in zavijemo po znani stranski poti, ki naj nas privede na cesto na Mendelpass (1360m). Ustavimo se. Treba je povedati, kaj nameravamo. Jugoslovanski transport smo. Avstrija je razpadla. Vojna je končana. Naša naloga je, da pridemo čim prej v domovino, od koder pa nas ločijo hribi in doline. Nad 200 km je dolga zračna črta od Fonda do Beljaka, kjer je naša slovenska meja. Storiti hočemo vse, da jo čimprej dosežemo. Naša domovina Jugoslavija nas bo še rabila. Staviti se ji hočemo na razpolago. Ob koncu nagovora pozovem vojake, naj v znak zvestobe svobodni domovini zakličejo: »Živijo Jugoslavija!« — Ob 1/27 zvečer 3. novembra 1918 je donel ta klic daleč v tirolskih gorah iz grl 350 mož. V upanje in pogum za pot!

Pozvali smo podčastnike (v oddelku je bilo več narednikov in desetnikov) in jim naročili, naj skušajo kar med pohodom urediti transport, ga razdeliti v vode po 50 mož, vsak narednik prevzame en tak vod in po možnosti napiše imena mož svojega voda. Nocoj korakamo čez Mendelpass in bomo skušali doseči mesto Kaltern na severnem vznožju tega prelaza. Še enkrat: »Živijo Jugoslavija!« — in odkorakamo. Proti domu, v svobodno domovino!

(Nadaljevanje.)

PO ŠPORTNEM IN TELOVADNEM SVETU

Smučarski domovi

Med najbolj razveseljive dogodke vsake zimske sezone spadajo otvoritve novih smučarskih domov. Ne mislim tu velikih domov, ki imajo navadno značaj pridobitnega podjetja; v mislih imam male domove športnih klubov, ki s skromnimi sredstvi, s sodelovanjem in trudom lastnega članstva postavijo preprosta, a zato tembolj prijetna in domača zavetišča svojim smučarjem. Pohvalno je tu omeniti S. K. »Gorenjec«, ki je bil eden prvih klubov, ki so postavili lasni smučarski dom.

Tak dom nima samo tega pomena, da služi za prenočišče smučarjem; tak dom lahko postane pravo žarišče klubovega udejstvovanja na vseh področjih mladinske vzgoje, če je vodstvo kluba v rokah ljudi, ki jim ni samo za zunanji uspeh članstva na tekmah, temveč gradijo sistematično na vzgoji značajev posameznikov in vsega članstva. Saj se smučarski dom lahko uporablja tudi v poletni dobi za oddih; tak dom omogoči taborenje v planinah, kjer bi bilo radi mrzlih noči nemogoče daljšo dobo vzdržati pod šotori. Tak dom omogoči človeku, da se ločen od dnevnih skrbi odpočije, zbere svoje misli in sestavi načrte za bodoče delo. — Tudi v verskem oziru nam more služiti za poglabitev. Nepozabne utise so napravili name dnevi, ki sem jih preživel v skromni koči bogoslovcev v Martuljku v družbi kongreganistov pod vodstvom p. voditelja. Mlad človek, ki opazuje okoli sebe veličino narave, čuti v sebi potrebo po vedno bolj jasnem spoznanju Stvarnika in naravnost zahrepeni, da bi se z njim čim tesneje zvezal. — Ne bom razpental dalje te misli. Opozoriti sem samo hotel, kolike važnosti so planinski smučarski domovi. Želeti bi bilo, da razgibamo svojo delavnost tudi v tej smeri. M. D.

Zimskošportne prireditve

Prva dva meseca novega leta smo preživeli v znamenju belega športa. Športne

rubrike dnevnih časopisov so bile stalno polne poročil o velikih smučarskih prireditvah, najprvo na Pokljuki, nato v Garmisch-Partenkirchen-u v južni Nemčiji, v St. Moritzu v Švici, v Visokih Tatrah (ČSR) in v Mürrenu (Švica). Opaziti je bilo mnogo bolj kot prejšnja leta, da so časopisi objavljali obširna poročila o tekmah na prvih straneh; znamenje, da tudi naše javno mnenje danes ne more več iti neopaženo preko takih dogodkov.

Najboljše merilo za višino smučarskega športa pri nas so mednarodne tekme, bodisi pri nas, bodisi v tujini, kjer se jih udeležijo najboljši zastopniki našega smučarstva. Na podlagi opazovanj iz prejšnjih let lahko ugotovimo, da se smučanje med vsemi športi najbolj razvija pri vseh na-

Norvežan Birger Ruud pri rekordnem skoku (92 m) na skakalnici v Planici (leta 1934).

rodih, ki imajo ugodno zimo, da pa je pri nas Slovencih ta razvoj še prav posebno nagel. Letošnji uspehi naših tekmovalcev na mednarodnih tekmah so namreč mnogo boljši od uspehov v pretekli zimi in to ne samo po času (pri tekih) in dolžini (pri skokih) temveč tudi po mestih, ki so jih letos zasedli v številu mednarodnih tekmovalcev naši smučarji.

Večina velikih mednarodnih smuških prireditev je trpela radi silnih snežnih viharjev, ki so tekmovalce močno ovirali in nekatere tekme (v skokih) celo onemogočili. (Skakalne tekme na vseslovanskem prvenstvu na Poljuki so bile preložene na 3. marec, pa se niso mogle izvršiti radi slabega vremena (dež), zato še danes ne vemo, kdo bo zasedel prvo mesto; zaenkrat vodi Jugoslavija pred ČSR). V boju s snežnim viharjem se je zato tembolj pokazala vztrajnost in jeklena volja tekmovalcev. Posebne uspehe so dosegli naši tekmovalci na Pokljuki v smuku in slalomu, v St. Moritzu (akademsko svetovno prvenstvo) v skokih in v Visokih Tatrah (prvenstvo Evrope) v teku na 50 km. Tuji narodi se na ta način seznanjajo s Slovenci in nas bodo morali vedno bolj upoštevati.

Poleg velikih mednarodnih tekem na Pokljuki je bilo vse polno manjših prireditev, na kateri so posamezni klubi pokazali napredek zlasti v številu članstva. Koncem januarja zapadli sneg je omogočil take prireditve po vsej Sloveniji. — Posebno nas je razveselilo prvo tekmovalstvo novoustanovljenega »Akademskega športnega kluba«, ki ga je izvedel klub s pomočjo in naklonjenostjo S. K. »Gorenjca« na Črnem vrhu nad Jesenicami. »Akad. športni klub« je eden redkih klubov, ki v svojih pravilih izrečno poudarja krščansko načelo vzgoje pri svojih članih.

Kaj bomo vadili v marcu in aprilu?

Smučarska sezona je v glavnem končana, omejena je le na višje predele. Podobno kot smo se v jeseni pripravljali z različni

predvajami na smučanje, se bomo v marcu in aprilu pripravljali za poletne panoge športa. Začeti je treba čimprej, zakaj vsak predolgi odmor nam škoduje. Radi pogostega slabega vremena in razmehčane zemlje bomo v tej dobi omejeni pretežno na vaje v zaprtih prostorih; lahko pa tudi uporabljamo ceste za hitro hojo in vztrajnost tek! Radi lažjega ravnanja naj bodo sledeča navodila kot primer za *trening tekom enega tedna* (po vzorcu finskih tekačev):

Prvi predpogoj za uspeh je reden trening. Po vsakem treningu po možnosti topla prha (kjer to ni mogoče, se umij z mrzlo vodo in kožo pri tem krepko drgni).

A. Vsak dan zjutraj 5—10 minut gimnastičnih vaj (kdor ni v tem oziru še izvežban in mu primanjkuje vaj, naj vzame za osnovo tu navedene vaje. Izvajaj jih kolikor mogoče prožno, brez trdote. Vsak naj skuša na podlagi teh vaj delati razne podobne vaje, da ne bo postalo preveč dolgočasno).

Nekaj osnovnih gimnastičnih vaj:

1.) Počasi se raztegnemo do največje možnosti — vzpon na prste, roki široko narazen kot bi hoteli doseči robove stropa. Iz tega napona se hipoma zrušimo v čim manjši prostor — sključeni smo v hrbtu, upognjeni v kolenih, roke skrčene ob trupu. Ob času raztezanja vdihavamo, nakar izdihnemo. (Pošteno prezračimo pljuča in razgibamo mišičevje).

2.) Sede (na tleh, na robu postelje ali na stolu) pritegnemo noge k sebi, da se s skrčenimi koleno dotikamo prsi. Počasi s trupom nagnemo nazaj in istočasno iztegnemo krake tako, da ves čas obdržimo ravnovesje na sedalih. Ko se iztegnemo, hipoma zopet pritegnemo kolena k sebi in jih objamemo z rokami, da se trenutno odpočijemo; nato zopet z nova — izvežban športnik mora brez napora vsaj 30 krat ponoviti vajo. (Zaposlimo trebušno mišičevje in vadimo čut ravnovesja).

3.) Sede na tleh z napol skrčenimi koleno oprti s petami ob tla se držimo z rokami za kolena. Sključimo se skupaj kot po dolgem sedenju (hrbet je raztegnjen-usločen), nato počasi skušamo približati spodnji del prsnega koša kolenom, ne da

bi se pri tem nagnili naprej — prsni koš tako dvignemo in brado pritegnemo k vratu — hrbet je sedaj popolnoma raven, nato se hipoma zopet sključimo, ne da bi se nagnili naprej. Ko vajo obdelamo, jo izvajamo vedno hitreje. (Najlepše vaje za pravilno držo prsnega koša).

4.) V osnovni stoji poskakujemo na mestu 5 cm visoko na ta način, da ostane telo po odzivu popolnoma iztegnjeno od prstov nog do glave — do zopetnega pristanka, ko se prožno in neslišno ujamemo na prstih nog s tem, da se s stopali udamo do peta in se komaj vidno upognemo v koljenih. Z rokami istočasno vrtimo v malem krogu, kot bi vrteli vrstico, preko katere skačemo. (Osnovna vaja za občutek prožnosti).

5.) V široki razkoračni stoji prekrizamo roki (z dlanjo ene objamemo komolec nasprotnih roke) in skušamo ob iztegnjenih koljenih priti s komolci do tal. Vajo vadimo v ritmu — v treh nihajih se pripognemo vedno nižje, nakar se zopet vzravnamo. (Dobra raztezna vaja za stegna zadaj in hrbet).

6.) V ležni opori za rokami (uprti ob tla z dlanmi napvično postavljenih iztegnjenih lakti ter s prsti nog) nhamo z iztegnjenim trupom prožno navzdol in navzgor (15—20 cm). V trenutku ko zanihamo navzgor, moramo imeti občutek, da smo razbremenili lakti. (Krepimo mišičevje cellega trupa ter dvigamo čut prožnosti).

B. 1. dan v tednu pol ure hitre hoje (najboljše pred večerjo).

3. dan v tednu vztrajnostni tek 10 minut.

5. dan v tednu pol ure hitre hoje in vztrajnostnega teka (mešano).

Drugi teden poostriamo trening s tem, da izbiramo za hojo in tek tudi pota s strminami.

Tretji in četrti teden podaljšamo čas treninga na 45 oz. 60 minut za hitro hojo in 15—20 minut za tek.

Peti in šesti teden skušamo povečati hitrost zlasti pri teku (namesto prvotnih 2 km $2\frac{1}{2}$ km v 10 minutah, 4 in pol— 5 km v 20 minutah).

S tem trinogom napravimo telo sposobno za prenašanje večjih naporov, kar je najboljša priprava za poseben trening v posameznih panogah poletnega športa.

M. D.

Iz pisma redova đaka:

Bileče, 17. febr. 1935.

... Gotovo Te bo tudi zanimalo, kako kaj vzdržim telesne napore. Moram se pohvaliti; sicer je bilo prve dneve malo hudo; poznalo se mi je, da sem se zadnja leta zanemarljivo in posvečal premalo pažnje treningu. Prišel pa sem kmalu v staro formo. Dočim so drugi z nevoljo prenašali »nepotrebne« napore, sem jih jaz vzel s športnega stališča in tako mi ni nikoli zmanjkalo potrebne energije in borbne duha. Kako se sedaj prijetno počutim, ko z lahkoto vzdržim tek v hrib pri naskoku kljub opremi, dočim mnogi komaj lovijo sapo. Res sem hvaležen vam vsem, ki ste me pred leti pripravili do tega, da sem začel gojiti lahko atletiko in turistik. — Ob takem razpoloženju mi tudi ni nobena težava prenašati vojaško disciplino, zakaj le tisti čutijo strogost predpostavljenih, ki bi se ob vsaki priliki radi izognili telesnim naporom — saj veš, kako jih imenujemo s pristnim vojaškim izrazom.

Piščeš mi o novi številki »Kresa«. Če jo Ti pohvališ, potem že mora biti dobra; vem, da si zelo kritičen. Mene tudi čaka doma, ko pridem na dopust.

Pozdrav vsem fantom in na svidenje o Veliki noči!

B. R.

Osnutek zakona o telesni vzgoji je v spremenjeni obliki pripravljen za odobritev. Povdarja se v njem zlasti pravilna športna zgoja članstva. Da bo to delo mogoče, bodo imeli pravico do obstoja le klubi, ki bodo po določenem načrtu in pod strokovnim vodstvom skrbeli za pravilno telesno vzgojo članstva. Manjši klubi, ki tega ne zmorejo, naj se v ta namen združijo v večje klube. Nad delom klubov bo izvajalo nadzorstvo Ministrstvo za fizično vzgojo naroda po svojih strokovnih odposlancih.

MED SLOVENSKIMI FANTI

Dol pri Ljubljani

Da je organizacija mladih sil nujno potrebna, vemo prav vsi. Kajti kdor bo znal pridobiti mladino, bo tudi dejanski gospodar položaja. Tega važnega vprašanja se v polni meri zaveda tudi naš fantovski odsek KA, ki je prav zadnje čase močno poživil svoje delovanje in zajel v svoje vrste naš najmlajši rod.

Vsako nedeljo imamo dobro obiskane redne fantovske sestanke, na katerih govorijo razni predavatelji iz Ljubljane, ki kar tekmujejo med seboj, kdo bo znal bolje razgibati fantovske duše. Iz teh predavanj dobijo naši fantje marsikatero lepo zrno za življenje.

Zlasti pa hočemo vse naše delo posvetiti prav našemu najmlajšemu rodu, naši mladini, ki stopa iz ljudske šole in mora takoj v naše vrste. Zakaj vsaka dragocena jagoda, ki se zgubi, je za nas neprecenljiva škoda, ker hočemo prav iz te mladine vzgojiti zdrav rod, ki naj ozdravi našo vas, narod in državo. Bog živi!

Jože.

Novo mesto

Kres je bil pri fantih KA v našem mestu do zadnjega časa skoro nepoznan. Pa ni čuda, saj ga je prihajalo v vse mesto samo 5 izvodov. Šele po enem izmed zadnjih sestankov smo se začeli bolj zanimati zanj. Tov. predsednik ga je toplo priporočil in tudi takoj pridobil zanj 10 novih naročnikov. Vsi smo bili s prvo številko zelo zadovoljni. V njej smo dobili potrdilo za naše dosedanje delo za katoliško slogo, edinost in disciplino. Dobili pa smo v njej tudi pobudo za naše nadaljne delovanje, ki se bo vršilo pred vsem v pripravi za evharistični kongres.

Na naših tedenskih sestankih smo dosedaj obravnavali vsebino prvih dveh delov »Naše poti«. Poleg tega glavnega predavanja, ki ga ima ponavadi g. voditelj ali kdo izmed gospodov iz akademskega stare-

šinstva, imamo še kratka poljudna predavanja članov samih, da se vadijo nastopati. Kadar pa izide Mentor, beremo iz njega dr. Tihomerja Totha »Čisto mladost«. Ker pa vemo, da mora zdrav duh bivati v zdravem telesu, zato imamo vsak teden tudi gimnastične vaje pod vodstvom strokovnjaka.

Zadnje čase smo vse naše delovanje obrnili k bližajočemu se evharističnemu kongresu. Pripravljamo se za kongresne svečanosti s predavanji, ki se tičejo kongresa, z molitvijo in žrtvami. Da pa bomo tudi druge pripravili za kongres in jih versko poglobili, bomo za Veliko noč igrali Hofmannsthal-Župančičevega Slehernika. Z dohodki bomo pomagali revnim članom, da se bomo mogli polnoštevilno udeležiti kongresa. Pa tudi na vidno znamenje duhovne priprave za evharistični kongres ne bomo pozabili. Kakor hitro bo vreme ugodno, bomo na Gorjancih postavili križ, ki bo glasen klicar naše zvestobe Kristusu Kralju.

O tem bomo še poročali. — Bog živi!
P. V.

Groblje

Neki gospod mi je dejal, da fantovska šola KA v Grobljah ne bo rodila tistih sadov in uspehov, ki jih pričakuje vodstvo in mi učenci. Rekel je, da globokih verskih in bogoslovnih predavanj ne bomo razumeli in ker šolo obiskujemo samo izbrani fantje, bomo postali ošabni, napuhnjeni; znano pa je, da napuh vodi v pogubo. Tako pravijo tisti, ki gledajo samo s črnimi »špeglami« novo gibanje mlade KA.

Na take očitke odgovarjam: Vsi vemo, da so naša predavanja dosedaj bila lepa, poučna, znanstveno globoka ter preprosto in stvarno razložena, da jih je lahko vsakdo, ki je z zanimanjem sledil besedi za besedo, tudi razumel. Posebno zadnje predavanje g. dr. M. Kreka o sv. Evharistiji je bilo izredno lepo in takih še želimo. Da

bo v bodoče uspeh še večji, sodelujmo tudi sami s tem, da večkrat, zlasti pa pred predavanjem, prosimo sv. Duha, da razsvetli naš razum in blagoslovi predavateljevo besedo, da pride iz srca in gre v naša srca kot plemenito zrno, ki pade v dobro zemljo in obrodi stoteren sad. Glede napuha in ošabnosti pa: Mi se moramo od drugih fantov razločiti samo v lepšem dejavno krščanskem življenju in še prav posebno v tem, da bomo bolj pogosto, bolj vredno in dostojno prejemali Jezusa v zakramentu sv. Rešnjega Telesa.

Ako bomo s takim vzvišenim namenom prihajali v Groblje ter svoje življenje uravnavali po smernicah, ki se nam tu podajajo, potem v naših srcih ne bo prostora za napuh in ošabnost, postali bomo ponizni in krotki kot nedolžni otroci in ponosni kot junaki fantje, pa tudi odločni kot značajni možje. *Serajnikov Mirko.*

Horjul

Ko sem pregledal in prebral 1 in 2 št. letošnjega »Kresa«, me je na zadnji strani med urednikovimi opombami dirnil stavek: »Suhe veje odpadejo. Pa med nami jih ni — še bolj prav, jih ne sme biti!« S temi besedami je urednik »Kresa« zadel, skoro bi rekel, prav vsak fantovski odsek. Zdi se mi, da smo tudi Horjulčani malo prizadeti.

Ob izidu 12. št. lanskega »Kresa« se je našlo tudi pri nas vse polno raznovrstnih kritikov lastnega lista, upravičenih in neupravičenih. Prvi so kritizirali vsebino in tvarino, drugi, ki lista niso nikdar prečitali, so kritizirali vse skupaj, vsebino, tvarino, obliko, češ, da ni nič privlačen in da ne prinaša nobene povesti, da se torej ne splača več naročiti.

Slednje bi res lahko primerjali suhim vejam, ki so se odkrhile vsled viharja, ki je pušcal svoje žrtve za seboj in ni prizanesel tudi toplim žarkom našega »Kresa«. Seveda bodo na njih mestu ob prvem blagodejnem soncu pognale nove, mlade, življenja polne mladike, ki bodo skupno z ostalimi in bolj globokimi koreninami rodile ob našem ogrevajočem »Kresu« tudi obilo dobrega in zdravega sadu.

Bog živi!

Cerklje pri Kranju

Tudi mi se moramo enkrat oglasiti v »Kresu« in vam sporočiti, kako v tej lepi gorenjski fari pod visokimi gorami delamo, da tako nekako stopimo v krog vseh slovenskih katoliških fantov, ki se ogrevajo ob »Kresu«.

Pri nas imamo fantovski odsek Katoliške akcije, ki že drugo leto deluje. Priredili smo igri »Trije kralji« in »Slehernik«, v postu pa nameravamo vprizoriti »Pasijon«. Da se pa katoliška zavest še bolj utrdi, smo se organizirali in imamo vsak četrtek zvečer redne sestanke, na katerih nam gg. kaplana marsikaj koristnega in važnega povesta. Da se pa še sami vadimo večje samostojnosti in pravega nastopa, imamo v programu deklamacije, čitanje kratkih povesti in drugo. Tudi udeležba je prilično razveseljiva; približno petdeset se nas redno udeležuje, kar je za našo veliko faro razmeroma malo; pa nam je bolj za to, da so le najboljši v naši sredi, pa čeprav število ni tako veliko. Vsako prvo nedeljo v mesecu imamo skupno sv. obhajilo mož in fantov, katerega v lepem številu prejemamo.

Pred vsem se pa sedaj pripravljamo za evharistični kongres v Ljubljani. Po vaseh smo pobirali prostovoljne prispevke za spominski križ, ki ga kmalu postavimo. Določili smo reditelje, ki bodo v dneh evharističnega kongresa neobhodno potrebni. V splošnem vlada veliko zanimanje in upamo, da bo naša fara dobro zastopana.

Na žalost moram omeniti, da nas je zapustil g. kaplan Ivan Caserman, ki je šel na službovanje v Kamnik. Zelo težko ga pogrešamo, zlasti pri igrah nam je nena-domestljiv. G. kaplanu Ivanu se za ves njegov trud ne moremo bolje zahvaliti, kakor s tem, da bomo nadaljevali njegovo započeto delo, da se ne bomo ustrašili križev in težav, na katere bomo gotovo nalleteli, ter z zaupanjem v božjo pomoč, z nesebično požrtvovalnostjo in medsebojno vzajemnostjo tudi dosegli zaželjene uspehe. G. Ivanu želimo, da se dobro počuti v novi službi, upamo pa, da ga bomo imeli še

večkrat priliko pozdraviti v naši sredi, kjer nam bo vedno dobrodošel.

Bog živi!

Tone K.

Sv. Helena

Pri nas smo stopili v novo leto polni navdušenja za evharistični kongres. Mnogo dela in mnogo priprav, notranjih in zunanjih, nam je novo leto prineslo. Toda z veseljem smo prišli za delo in samo ena želja nas preveva, da bi bil letos v naši domovini evharistični Kristus dostojno počaščen in da bi Njegova Cerkev žela obilo lepih in trajnih sadov. Tudi med našimi farani vlada za kongres veliko zanimanje.

Včasih je bilo pri sv. Heleni zelo živahno društveno življenje. No, pa tudi danes kljub težavam in oviram, delamo. Naši fantje, ki so člani fantovskega odseka KA imajo redne sestanke. Prav živahno se gibljemo na odru. Igrali smo lepo dramo »Za pravdo in srce«, ki je našim ljudem segla globoko v dušo. V predpustnem času pa smo jih zabavali z Vombergerjevo »Vodo«. Dosti je bilo smeha, ljudje so pa dobro pogodili tudi jedro komedije.

Bohinjska Bistrica

Takole pred enim letom smo pričeli. Počasi je šlo, včasih težko, a šlo je. Vsako sredo smo prirejali v Prosvetnem domu predavanja. Ob 8 zvečer so naši fantje in možje napolnili dvorano. Vedno smo skrbeli, da so bila predavanja zanimiva in aktualna. Prirejamo tudi igre, resne in komedije, saj ljudje ljubijo in potrebujejo tudi razvedrila.

Tudi športa ne zanemarjamo. Pri nas imamo tako lepe in pripravne kraje za smuko. Pridno gojimo zato smučanje in pred kratkim smo priredili tudi smučarske tekme za člane in članice. Da bi nas vi-

deli! Če letos ne, pa drugo leto pridite k nam z dilcami, da se bomo pomerili!

Preska pri Medvodah

Pri nas je vedno kaj novega. To vedo tudi Ljubljanci. Saj so zadnjič prihajale cele trupe Ljubljancev gledat porušeni most v Goričanih. Kresovci naj zvedo še kaj več, kot to, da pri nas mostove gradimo tako, da se potem sami podirajo.

Tudi naše prosvetno društvo je lepa solidna zgradba. Sama se ne bo porušila, da bi jo le drugi v miru pustili. Mi gledamo, da društvo napreduje in da se krog naših članov in prijateljev širi. Katoliška zavest mora prepojit naše ljudi. Ta misel nas vodi, ko snujemo delovni program. Vse gledališke predstave morajo ljudi vzgajati, ne pa jih razvajati in poplitviti. Vsa predavanja, ki so vedno zanimiva in aktualna, obravnavajo razna pereča vprašanja vedno s katoliškega vidika, vsak problem skušamo rešiti po katoliških načelih in katoliških socialnih naukih.

Št. Jurij pri Grosupljem

Št. Jurci se v »Kresu« še nismo oglasili. Sicer pa smo šele pričeli s pravim prosvetnim delom, prepojenim s katoliškim duhom. Pri nas smo sicer dela za narodni blagor že vajeni. Saj imamo v našem kraju društvo, ki nosi kmečko firmo, a nam katoliškim fantom ne more zadostovati. Zato smo ustanovili fantovski odsek Katoliške akcije. Parad in tekem ne bomo sicer prirejali, toda delali bomo na vzgoji volje. Značajnih in zavednih mož in fantov hočemo. Ti pa se vzgajajo le v dobri fantovski družini in fantovski odsek KA hoče tako družino ustvariti in jo prijateljsko povezati. Fantje, vi, ki še niste v odseku, pa imate dobro voljo, pridite!

KNJIGE IN ČASOPISI

Bogomir Magajna, GRANIČARJI. Mohorjeva knjižnica 65. Celje (Družba sv. Mohorja), 1934. Strani 160.

Magajna obdeluje v Graničarjih novo, bogato, pri nas skoro povsem neobdelano snov: življenje in trpljenje naših mejnih

stražarjev. Dejanje postavi na notranjsko mejno črto.

Kapetan Mamut in zdravnik Vid Volarič obiskujeta posamezne stražnice, doživljata zgodbe posameznih vojakov, tako silnega Luke Kazanskega, ki je v življenju in smrti

bil kot hrast neporušni, mehkega Alekseja Miliča, ki o svoji ženi Desanki in svoji koči v makedonski planini sanja, pa še veteranjaka Tineta Sodje in drugih.

Glavna snov Graničarjev pa je naša ljubezen in naše trpljenje radi zemlje, ki so jo od živega našega telesa odrezali. Tu skuša zlasti ob junakih-mučencih te zemlje Gortanu, Bidovcu, Marušiču, Valenčiču, Milošu, pa še silnem Gorjanu (Kukcu) in mehki pa močni Miri pokazati vso bol radi te zgube in vso voljo za njeno zopetno najdenje, pa še živo vero, da jo bo ob času pravica nam vrnila.

Pa naša bol je prevelika, naša ljubezen presilna, naši junaki-mučenci preveličastni v žrtvi svojih mladih življenj, da bi jih Graničarji mogli zajeti. Lep je Magajna v razmišljanjih, a premehak v izrazu in prešibak v dejanju. Ta snov še čaka svojega mojstra, da jo zajame in vredno silno obdela. Nič zato, tudi Magajnovno delo bo doprineslo svoj delež k veliki nalogi, ki nam je v srcih in dušah zapisana: vera v svobodo vseh neosvobojenih in nezedinjenih Slovencev.

—c.

Ing. Mirko Šušteršič, NAŠ LOV. Za poklicne lovce in ljubitelje lova. Strani 410, oblika 8. Cena za broširan izvod za ude 39.— Din, za neude 52.— Din. Vezano za ude 51.— Din, za neude 68.— Din. Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celju.

Knjiga je namenjena za lovce, za poklicne in tudi za takozvane nedeljske. Kdor knjigo pregleda in prebere, bo odkritosrčno stegnil k lovcu roko in mu čestital. Le malo je strok, ki bi imele v slovenščini tak učbenik. Pa to pravzaprav ni učbenik, kakor so učbeniki običajni — zanimivi ali zoprni samo za človeka iz stroke. »Naš lov« je obenem prijetno branje za širšo plast, kakor pa samo za lovske ljudi. Tudi radi tega, ker je vsebina lovskega življenja prikupna in dostopna za mnoge, doumeva jo lahko do nekatere mere tudi nelovec. Preudarnost, srčnost, ljubezen do prirode, kar vse je tesno zvezano z lovsko dušo, so lastnosti, ki jih cenijo in si jih želijo tudi nelovci. Knjigo je priredil ing. M. Šušteršič, posamezna poglavja pa so spisali razni znani pisatelji in lovci. Težko je reči, katero poglavje je zanimivejše. Koga ne bi zanimali podatki iz zgodovine lova, ne samo splošno, ampak tudi iz naše domače.

»Na Ljubljanskem barju, kjer so stale stavbe na kolih, so našli tudi okostje pelikana, kormorana, žerjava, štoklje, čaplje in divjih rac.« (Str. 16) »Jurij I. Saški je sam v teku 40 let uplenil 32.115 divjih svinj.« Nekdaj (do 16. stoletja) se lov s streljanjem (lokom) ni smatral za viteški. Lovce je moral divjačino loviti z neposredne bližine in v neposrednem boju z njo.

»Lovsko živaloslovje« bo zanimalo bolj poklicne lovce in vobče naravoslovce. O lovskih šegah in navadah beremo n. pr. »kar se tiče strelnega orožja, pomni vedno in povsod, da tiči v cevi smrt. Zato nosi puško tako, da je izključena vsaka nevarnost ali nesreča. Kdor nosi v družbi nabito puško na rami ali pride z nabito puško s stojišča na skupni prostor, zasluži najostrejši ukor in odstranitev iz lovske družbe.« Lovski pozdravi in voščila so: »lovski blagor, dober pogled, mnogo ognja.« Lovcu torej ne želimo sreče! Zanimivo je, da Ljubljančani pojedjo na leto kakih 5 jelenov, 5 divjih prašičev, malo več gamsov, 500—600 srn, 2000 zajcev, 1000 jerebic, 400 fazanov in nekaj sto rac. To pravzaprav ni veliko. Cene: jelen 1000—2000 Din, srnjak 100—400, gams 500, divji prašič 200—300 Din.

Poučno je tudi poglavje o strelnem orožju. Tu beremo n. pr.: Velike važnosti je dolžina cevi. Cev mora biti tako dolga, da smodnik ravno pogori, ko izstrelek cev zapusti. Če je cev prekratka, se množina smodnika ne izrabi, če je predolga, pa izgubi izstrelek na začetni hitrosti, na moči (str. 116). Dalje: »Risani cevi slabo (nepravilno) čiščenje bolj škoduje kot deset do petnajststisoč izpaljenih strellov. Čiščenje z vrvico, na kateri je pritrjena krpica ali kosmič vate, je nevarno, ker vrvica polagoma izgoje in razširi ustje cevi in prične puška strele razmetavati.« Risana cev je torej posebno občutljiva! — Strelce bo zanimalo poglavje o municiji in streljanju (kako meriti na bežečo ali letečo divjad). V knjigi so podrobno opisana razna lovila (pasti, mreže, zanke, limnice, krpe). — Poglavje o »klicih in vabilih« te seznani, kako je možno divjad klicati in vabiti.

Prav obširno so opisani načini lova na razno divjad (srnjak, gams, zajec, medved, divja svinja, volk, lisica, jazbec, veliki pe-

telin, jerebica, fazan, divja raca, divji golob itd.). Za lovce so to posebno koristne strani. Proti koncu knjige so opisane bolezni divjadi, kako ravnati s plenom (kožel), kako upravljati lovišča. Višji sodni svetnik A. Mladič je prispeval h knjigi s člankom »Lovsko pravo« (novi lovski zakon). Dodan je tudi imenik živali (slovenski, latinski in nemški) — Vsebinska knjige je ponazorjena z zelo posrečenimi risbami. J. G.

Maria Salamon - Joža Vovk. VRATA. Ljudske igre. 8. zvezek. Kranj (Založba ljudskih iger) 1934. Strani 48.

Založba ljudskih iger je zasnovala in izvaja hvalevreden načet, da za vse prilike in vsak čas preskrbi našim odrom zdravih, novih iger v smeri novega oderskega gibanja.

»Vrata« so duhovna igra za advent in božič. Pet slik: Adam in Eva, Kanj in Abel, Jakob, Marija, Pastirji. Zgradba igre je preprosta, pa tako krasno zajame vso veliko adventno in božično skrivnost: obljubo Rešenika, tisočletno čakanje zemskega rodu in veselo dočakanje božične noči.

Kjer bo igro vzel v roke pravi oderski vodja, si lepšega doživetja ne moremo misliti kot bo vprizoritev tega zares krasnega dela, ki ni le po vsebini tako blizu nam kristjanom, ampak tudi po besedi prava mojstrovina. —c

Ivan Zorec. STIŠKI SVOBODNJAK, povest iz druge polovice XV. stoletja. Slovenskih večernic 87. zvezek. Celje (Družba sv. Mohorja) 1934, str. 140.

Stiški svobodnjak je zamišljen kot nadaljevanje lanskoletnih Belih menihov in tvori rahlo vsebinsko zvezo z njimi.

Slovenske večernice so od nekdaj najbolj razširjena in najbolj pričakovana naša pripovedna knjiga. Vsi naši pisatelji so gojili ljudsko povest prav v Večernicah. Zato je to največja in najpomembnejša zbirka slovenskih ljudskih povesti.

Prav je, da Mohorjeva snov in pisatelja za Večernice skrbno izbira. Tudi letos je posrečeno zadela, ko je sprejela v to zbirko povest, ki obdeluje košček naše zgodovine iz najtežjih časov turških upadov v našo deželo. Pripovedno je sveža, motivno zajemljiva, izrazno bogata domača.

Sličnih del si še želimo in z zanimanjem pričakujemo zaključna zasnove Zorčeve trilogije. m

Josip Jurčič. JURIJ KOZJAK, slovenski janičar. Priredil dr. Mirko Rupelj. Cvetje iz domači in tujih logov zv. 4. (Družba sv. Mohorja) 1934. Strani 142.

V Cvetju se je namenila Mohorjeva podati izbor najboljših in najznačilnejših domačih in tujih slovstvenih del, ki je potrebno, da jih zlasti študent spozna.

Jurij Kozjak je prva večja povest našega velikega pripovednika Jurčiča. Snovno zajeta iz domače zgodovine, po slogu in izrazu vsa naša, po zgradbi tipično ljudska povest. Kot taka se je že v dosedanjih izdajah silno priljubila tudi med našim preprostim ljudstvom. In je prav in potrebno, da jo spozna vsak Slovenec. V tej (šolski) izdaji je tudi vsakemu dostopna, saj ji je cena skrajno nizka (broš. Din 9.—, vez. Din 18.—; za neude Din 12.— in 24.—).

Svojemu namenu bo služila zlasti oh bogatem in zanimivem uvodu, pa še z opombami, ki razlagajo manj jasna mesta. Kakor v drugih zvezkih prinaša Cvetje tudi ob Juriju Kozjaku na koncu vprašanja, ki pomorejo dijaku zajeti vse bogastvo Jurčičeve povesti. — Jurija Kozjaka prav toplo priporočamo knjižnicam in posamičnikom. m

André Lichtenberger — Niko Kuret. HLAČKOVA SESTRICA. Mohorjeva knjižnica 69. Celje (Družba sv. Mohorja) 1934 Strani 158.

V Hlačkovi sestrici smo dobili partnerja k Malemu Hlačku, ki je pred časom izšel.

Psihologija otroka, zajeta v zgodbo. Bistro opazovanje, nadrobno razčlenjeno, podano s preciznostjo filmske reportaže. Pa globoko zasnovano delo.

Tehtnost knjige vidim pred vsem v zlatih pedagoških naukih, ki jih je pa prenekaterikrat treba šele izluščiti iz razkošnega pripovednega okrasja. Tako bomo stari in mladi marsikatero pridno urico doživeli bo Hlačkovi sestrici.

Prevod je skrben, še dosti dobro zadev tudi na nekaterih težjih mestih. Vsak jezik je v otroškem izrazoslovju težak in svojski, in to svojstvenost znati ali zadeti, to je prevodna umetnost. M—c

gove matere v Londonu. Materam ni bilo mogoče pomagati. Vhympier ni bil rad v ženski družbi, na ženitev spion misli ni. Izogibal se je žensk. V sebi je čutil moč in poslanstvo, da odkriva nove poti. Ni mu bilo za vodstvo, za vpliv na druge ljudi, ne, hotel je biti prvi na gori, sam osvovitelj, brez hvaležnosti in pokorscine, samo po svoji pravici.

Whymper se je poslovil tako prijazno, konkor se je le mogel v tujem jeziku. Čutil je njeno nezaupno sovraštvost in zdelo se mu je upravičeno. Ženam, ki jim je spocetje, nosečnost, rojstvo in čuvanje otroka življenjska vsebina, se je res moral zdeli surov uničevalec vsega svetega.

Komaj je zavil okoli hiše, ki je bila vsa v rdečih nageljnih, je Carrelova spet zacela ogovarjati svojo kravo. »Vej je še več povedala kakor Angliezu. In glasno je govorila, da bi Angliez susal, kaj misli. Toda Whymper ni prisluškoval. Nikoli ni prisluškoval. In tudi če bi prislušknil, ne bi razumel narečja, ki ga je govorila v svoji razburjenosti.

Stopal je proti vasi Giomein. Tam so pred nekaj leti čim bliže Matterhornu v višini 2000 m sezidali hotel »Mont Cervin«.¹⁴

Na poti, ki je peljala Whymperja vedno višje v Giomein, je gledal, kako so se pričele sive meglice valiti čez Theodulov prelaz. Spočetka so dolinski vetrovi sproti razpršili meglo. Toda kakor bajeslovna kača, ki ji zraste vedno več glav, čim ji eno odsekaš, je megla rastle in rastle; zrak v Valtournancheu je postajal težji in soparen. Megle so hitele, se preoblikovale v vetru, — čudne, grozotne oblike so se prikazovale in spet izginjale —, pripravljalo se je na dež. Nad divjim bojem vetrov in megla so se mirno, dostojanstveno, večne dvigale Matterhornove navpične stene. Meglene plasti so se združevale v goste obroče in so se dvigale ob živi skali.

Sonce je vroče žgalo v megli, ki so se zgoščevale in dvigale v sive oblake. Divje so drvele meglene cunjke in kadar je sonce posijalo skozi nje, so cvetom trudno omahnile glave in Whymperjeva desnica je segla iz hladnega žepa in si obrisala pot s čela. Tega ni bil vajen.

Stopal je počasneje. Vedno več meglenih cunj se je gnetlo čez prelaz v dolino. Megle so se dvigale ob Matterhornu vedno višje in lebdele so ob steni kot droban oblak. Ti mali oblaki, ki so se

lepili na Matterhornove južne stene, so bile videti iz domne prav nedolžni. Whymper pa je vedel, kako grozotno je v visavan.

Pred dvema leti je bilo, ko je vprav na tak julijski dan z Jeanom Antoineom Carreloom bil v taki nevinti. Bila sta že precej visoko. Nenačoma ju je zajela megla. Ni minilo pet minut od tega, ko se je prikazala prva lahna meglica pod njuma, in že je veter zavijal in juma metal ledena zrna, banje pse- no, v obraz, zdaj od te, nenačoma od druge strani. Stisnila sta se k skali in majhen previs ju je rešil najnujskega. Tedaj je priceila nevinta. Gora se je tresla, duski so udarjali v goro, nad njuma, pod njuma, na desni, na levi. Skrila sta cepin v skarno razpoko, konkor mogoče daleč od sebe. Mogočna stena je bila videti po nevihti kakor obstreljena. Povsod majhne luknje, kamor je bilo treščilo. Še preden se je po- legel grom po prvem blisku, je že drugič treščilo. Whymper je v teh grozljivih urah ohranil svojo močno voljo s tem, da je razmišljal o vsem tem divjem ropotu med sebe. Natančno je razlikoval med udarci zra- ka, ki ga je bil blisk razdružil in med bobnečim odmevom tega zrač- nega udarca. Dognal je, da je to, kar imenujemo v dolini grom, ve- činoma le odmev. Tako je stal in razmišljal je tudi o življenju in o smrti, Carrel pa je medtem že raz- trgal svoj rožni venec v goreči mo- litvi.

Tretji dan sta se vrnila v hotel »Mont Cervin«. Krčmar Favre jima je čestital, da sta imela tako lepo vreme. Sonce je ves čas sijalo, le majhen oblak je krožil okoli Mat- terhorna. »To je zelo slikovito,« je dostavil. »Gora je videti večja in pomembnejša.«

»Lep oblaček!«, mu je bil takrat suho odvrnil Whymper.

Medtem ko je Whymper obujal te spomine, je zagledal na pol poti med Carrelovo hišo in hotelom na pobočju na drugi strani doline ne- kaj moč, ki so se sukali okoli kočje iz surovega lesa. Z daljnogledom je spoznal Jean Antoinea.

Močno čelo je razodevalo njegovo izredno telesno moč. Dvoje ko oglje črnih oči je temno gledalo. Levo oko je bilo nekoliko višje od des- nega. Nos je bil širok in močan; koža žilava in rdečerjava kakor strojeno usnje. Lične kosti velike, lica udrta. V levem ustnem kotu je tičala kratka pipa. Spodnji del obra- za je bil do ušes skrit v gosto črno brado.

Whymper je zavil s svoje poti. Htel je v dolino, skočil čez potok, krepko stopal v breg in kmalu je bil pri njih. Možakarji so bili pre- senečeni. Njega niti najmanj niso pričakovali. Vsi so bili hribolazci: César Carrel, bratranec Jeana An- toinea, C. R. Gorret in J. J. Maqui-

gnaz. Skupaj pač najboljša vodni- ška družba v dolini.

Jean Antoine je stopil Whymper- ju naproti, mogoče iz vlijudnosti, mogoče zato, da lahko ostali skri- jejo nekatere reči v kočo.

»Carrel, ali greste z mano? Jutri priprave, pojutrišnjem Theodulov prelaz, tretji dan Matterhorn čez švicarski greben. Plačam vam od danes dalje in pošljem svoja švicar- ska vodnika domov.«

Jean Antoine se je prestrašil: »Ne, gospod, pod nobenim pogojem s švicarske strani! Tu sem doma, tu je naša dežela, in od tu vodi pot na vrh!«

Težko je reči, kaj je nagnilo Car- rela, da se je vneto pogovarjal z Whymperjem o smeri, ki jo misli iti, namesto da bi mu povedal, da noče z njim na pot. Mogoče se je bal, da bi šel potem Whymper z Almerjem in Bienerjem v Zermatt, poiskal si tam novih vodnikov in našel pot s švicarske strani. Če pa Almer in Biener odideta, ostane Whymper brez moči s svojo prtlja- go, s svojim šotorom in s svojimi tlakomeri v Giomeinu. Da potem v vsem Valtournancheu ne najde niti pastirčka za vodnika, bo že Carrel poskrbel.

Carrel se je pustil navidez pre- pričati. Sprejel je njegov predlog, da bosta šla z dvema vodnikoma, ki ju sme Carrel izbrati iz Zermatta po švicarskem grebenu. Če tam ne bi uspeli, bi se vrnili na prejšnjo, italijansko pot in bi po te prišli na vrh. Osmega julija bi počivali, de- vetega in desetega pa bi poskusili priti na vrh.

»Samo, če bo lepo vreme!« je do- dal Carrel, ko sta si udarila v roko.

Whymper se ni več briga za one v koči. Veselo je hodil navkreber v Giomein in tam odločil Almerja in Bienerja, ki sta pričakovala, da ji- ma bo znova pričel prigovarjati. Toda Whymper ju je odpustil pri- jazno in hitro.

Istega dne je pisal geolog¹⁵ Gior- dano iz Turina svojemu prijatelju Kvintinu Selli:

Ljubi moj Quintino! Končno je prišlo tako daleč, da morem odpot- tovat na določeni kraj! Vse je naj- boljše pripravljeno. Predčerašnjim sem odposlal prvi šotor, 300 m vrvi, železne kline, spone, seveda tudi ži- vež za nas, špiritov gorilnik, čaj itd. Vse tehta približno 100 kg. Carrelu sem poslal 200 lir; on naj prevzame reči v Châtillonu in naj jih spravi takoj po dolini Tournanche v Breuil. Jutri grem za njim, da bom vse nadzoroval.

(Dalje prihodnjiljč).

¹⁴ Okoli leta 1850 so začeli prihaja- ti tujci, večinoma Angleži, v Val- tournanche, kjer pa še ni bilo pre- nočišč. Ena prvih gostilen je bil »Hotel Mont Cervin« v Giomeinu, ustanovljen 1856. l. »Mont Cervin« je francosko ime za Matterhorn.

¹⁵ Geologija je znanost o snovni (posebno rudninski) kakovosti zem- lje. Geolog = znanstvenik, ki se bavi z geologijo.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

L J U B L J A N A

MIKLOŠIČEVA CESTA 6 (v lastni palači)

OBRESTUJE HRANILNE VLOGE PO
NAJUDGODNEJŠI OBRESTNI MERI

NOVE VLOGE:

VSAK ČAS RAZPOLOŽLJIVE OBRESTUJE PO 3%

Domača slovenska zavarovalnica je
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
v Ljubljani v lastni palači ob Miklošičevi
in Masarykovi cesti

SPREJEMA V ZAVAROVANJE:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo. — 2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu. — 3. Vse vrste jamstva, nezgod in kaska. — 4. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanja na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah. — 5. V posebnem oddelku vodi posmrtninsko zavarovanje Karitas. — 6. Posreduje vsa ostala zavarovanja.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA:

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in vseh župnijah v Sloveniji. Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

NASLOV CENTRALE: LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA CESTA 19

Telefon 25-21 in 25.22.